

MEDIACE 2022

ANOTACE HLAVNÍCH PŘEDNÁŠEK

Posilnění alternativního řešení soudních sporů prostřednictvím mediace ve Slovenské republice

Beata Swanová

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky realizuje v súčasnosti národný projekt „Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike“. Projekt je súčasťou operačného programu Efektívna verejná správa a je podporený z Európskeho sociálneho fondu. Cieľom národného projektu je zvýšiť využívanie mimosúdnych foriem riešenia sporov v civilnej oblasti ako aj v trestnej oblasti v súlade s ideami restoratívnej spravodlivosti. Predmetom príspevku bude predstavenie časti projektu, zameranej na mediáciu pri súdnych sporoch z oblasti civilného práva. Zámerom civilnej časti projektu je akcentovať pozornosť účastníkov konania (sporových strán) na možnosť zmierlivého riešenia ich sporov a vytvorenie metodiky pre postup súdu v súvislosti s odporúčením mediácie v zmysle príslušných ustanovení právnych predpisov, najmä Civilného mimosporového poriadku a Civilného sporového poriadku. Projekt má okrem analytickej časti, zameranej na zhrnutie informácií o využívaní mediácie a navrhnutie nástrojov na podporu širšieho využitia mediácie aj implementačnú časť. Pre sudcov z pilotných súdov, ktorí prejavili záujem aktívne sa podieľať na projekte, je v rámci projektu poskytnutá okrem metodickej podpory aj možnosť odskúšania odporúčenia mediácie v zmysle zákona č. 420/2004 Z.z. o mediácii, kde odmena za služby mediátorov bude hradená z prostriedkov projektu. V príspevku budú stručne zhrnuté aj doterajšie výsledky Analýzy, mapujúcej využitie mediácie v kontexte súdnych sporov na Slovensku.

Role mediace v trestním řízení aneb „zOčídoOčí“

Petra Masopust Šachová

Přednáška přináší úvahu o roli a významu mediace v českém trestním řízení v kontextu jejího potenciálu vytvořit v rámci české trestní justice prostor pro potřeby lidí zasažených trestným činem. Mediace představuje jeden z hlavních restoratívních programů a jako službu ji již více než dvacet let nabízí Probační a mediační služba. Má však mediace sílu proměnit systém trestní justice v systém, který je více nakloněn naplňování potřeb obětí a dalších osob, jimž do života vstoupil trestný čin? A je mediace řešením pro všechny typy trestné činnosti? Jaké další aspekty trestního systému je třeba do budoucna proměnit, aby způsobená újma a potřeby obětí stály v pozornosti české trestní justice? Tyto hlavní otázky stojí v centru pozornosti daného příspěvku a k jejich zodpovězení budou nabídnuty zatímní závěry zejména z evropského projektu Restorative Justice: Strategies for Change, resp. jeho české části.

Výkon mediace dle zákona o mediaci z pohledu zapsaného mediátora

Martina Doležalová

Petr Křížák

Michaela Kopalová

Výkon mediace dle zákona o mediaci z pohledu soudce

Viktor Doležilek

Jiří Němec

Výkon mediace dle zákona o mediaci z pohledu advokáta

Milana Hrušáková ml.

Jan Grepl

Blok přednášek ke zhodnocení výkonu mediace dle zákona o mediaci pohledem tří zainteresovaných profesí, a to zapsaných mediátorů, soudců a advokátů. Účelem jejich interdisciplinární spolupráce je efektivní řešení případů, znalost a vymezení kompetencí jednotlivých odborníků a organizací včetně prohlubování vzájemných kontaktů. Tyto profese by se neměly stát nástrojem soupeření stran sporu, ale měly by být formou vzájemné spolupráce zapojeny do řešení sporu a zlepšování vzájemných vztahů. Přednášky se zaměří na zhodnocení výkonu činnosti zapsaného mediátora v kontextu českého zákona o mediaci a na praktické aspekty jeho aplikace. Pojednají o zákonných podmínkách se zaměřením na pozitivní i negativní zkušenosti, kdy v porovnání zkušeností přednášejících se pravděpodobně projeví profesní příslušnost i regionální diference. Druhou část každé přednášky tvoří zhodnocení interdisciplinární spolupráce mezi zapsaným mediátorem, soudcem, advokátem či např. také OSPOD jako opatrovníkem dítěte. Přednášející se zaměří na otázky neúčinnější motivace stran sporu i spolupracujících institucí a odborníků k mediaci, jejichž cílem by mělo být zvyšování kvality výkonu samotné mediace, zvyšování efektivity mediace a zvyšování informovanosti o mediaci u odborné a široké veřejnosti.

Sekce č. 1 TEORIE A VÝZKUM MEDIACE

Mediační praxe v ČR pohledem soudců: role, zkušenosti a postoje

Jan Holas

Cílem příspěvku je prezentovat výsledky tematické analýzy a interpretace kvalitativních dat získaných hloubkovými polostrukturovanými rozhovory se soudci v rámci širšího výzkumu „Podmínky výkonu mediace v ČR“. Teoreticky informovaná kritéria výběru při vytváření vzorku zahrnovala i) soudce okresních soudů zabývajících se civilní a/nebo opatrovnickou agendou, ii) zastoupení mužů a žen, iii) věk a iv) zkušenost s nařizováním/venařizováním prvního setkání s mediátorem, v) odlišné apriori deklarované postoje k řešení sporů pomocí mediace, vi) zastoupení odlišných regionů v rámci ČR či vii) relativní velikost soudů (s ohledem na předpoklady, jaké faktory mají vliv na zkušenost a její hodnocení ze strany komunikačních partnerů). Příspěvek poskytuje hlubší vhled do role soudců v mediační praxi a reflektuje jejich zapojení do jednotlivých fází mediačního procesu rámcově předvídaného českou legislativou, v praxi však utvářeného konkrétními zkušenostmi, jejich interpretacemi a postoji aktérů, které ovlivňují jejich rozhodování v rámci soudní praxe.

Deklarovaná podpora mediace mezi zapsanými mediátory, soudci a advokáty ve světle mediační praxe

Martina Urbanová, Helena Kubátová, Martin Lakomý

Příspěvek je založen na propojení dat z kvalitativního a kvantitativního výzkumu deklarované a skutečné podpory mezi jednotlivými skupinami zapsaných mediátorů, soudců a advokátů s cílem zjistit, jak jednotlivé skupiny vnímají užití mediace v praxi a jaké jsou mezi nimi rozdíly. Deklarovaná podpora mediace předčila očekávání pro všechny zkoumané skupiny, s rozdíly uvnitř skupin zejména dle věku či let zkušeností. Deklarovaná podpora mezi soudci a advokáty však neodráží skutečné využívání služeb zapsaných mediátorů, které je velmi nízké. Stěžejními příčinami jsou především nízká důvěra v zapsané mediátory a jejich zkušenosti a také nízká důvěra v samotný proces mediace. Dalšími identifikovanými příčinami rozporu mezi deklarovanou podporou a skutečnou praxí je nedostatečná interakce mezi skupinami, neexistující platforma pro výměnu zkušeností, špatná dostupnost přesvědčivých dat i nedostatečná podpora a propagace ze strany státu. Navrhovaným řešením může být více neformálních setkání jednotlivých aktérů a společné vzdělávání v oblasti mediace, kde může docházet k výměně osobních zkušeností a nabourávání stereotypů.

Mediácia očami slovenských mediátorov

Jana Pružinská, Vladimír Labáth

Zistenia z prieskumu realizovaného na vzorke slovenských mediátorov, ktorý bol súčasťou projektu zameraného na posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie, približujú prax mediácie na Slovensku a podmienky jej výkonu. Prieskum sa realizoval v úvodnej fáze projektu a cieľom bolo zistiť pomery a okolnosti, za akých prebieha výkon mediácie podľa Zákona o mediácii v SR. Dáta získané formou dotazníka na vzorke 118

„aktivních“ mediátorov zapísaných v registri mediátorov vedenom na MS SR, preukázali, že je tu nezanedbateľná časť mediátorov (14%) so 100 a viac mediovanými prípadmi. Najpočetnejšiu skupinu tvoria mediátori s mediačnou praxou v rozpätí 21 - 50 prípadov. Viac ako štvrtina mediáciu reálne nevykonáva. V rámci mediačnej praxe dominujú rodinné spory. Nasledujú spory majetkové, susedské, obchodné, pracovnoprávne spory, dedičské, spory v školskom prostredí. Mediátori majú skúsenosť aj s riešením sporov spojených so zdravotnou starostlivosťou a spotrebiteľských sporov. Skúmanie voľných odpovedí respondentov v dotazníkoch upozornilo na názory mediátorov súvisiace s jej účinnosťou. Domnievajú sa, že účinnosť mediácie závisí nielen od efektivity procesu mediácie, ale do veľkej miery aj od vytvorených podmienok pre jej aplikáciu, t.j. prevládajúci obraz mediácie v spoločnosti, miera vymáhateľnosti mediačnej dohody a podpora mediačného hnutia prostredníctvom súdov a MS SR.

Effekt soudem nařízených mediací na délku soudních řízení v ČR

Dagmar Brožová

Příspěvek analyzuje využití mediace v opatrovnických a občanskoprávních sporech v soudní praxi v České republice. Zákon o mediaci z roku 2012 umožňuje soudu mediaci nařídit s očekáváním zkrácení délky sporu. Zdáli k tomu skutečně dochází, ověřujeme na datech poskytnutých Ministerstvem spravedlnosti z tzv. statistických listů, které se týkaly opatrovnické a civilní agendy v letech 2013 – 2018 řešené před okresními soudy. Z popisné analýzy je zřejmé, že soudy využívají mediaci sporadicky: byla nařízena v 0,16% z celkového počtu případů v opatrovnické a v 0,13% případů v civilní agendě. Regresní analýzy ukázaly, že na rozdíl od očekávání byly opatrovnické spory s mediací v průměru 3x delší než bez mediace (se stejnými hodnotami ostatních vysvětlujících proměnných); v případě civilních sporů byly 2,5x delší. V opatrovnických sporech se mediace nejčastěji využívá u sporů o výživné, movitější rodiči se spíše mladšími dětmi. Využívání mediace se zde v čase zvyšuje. V civilní agendě tento trend zaznamenán nebyl.

Zákon o mediaci a úvahy de lege ferenda

Michal Malacka

Příspěvek prezentuje výsledky kritické právní analýzy, která byla součástí výzkumného projektu „Podmínky výkonu mediace v České republice dle zákona o mediaci“. Pomocí ní byly identifikovány problematické aspekty výkonu mediace dle zákona o mediaci, které se staly východiskem vlastního empirického zkoumání. Příspěvek se zaměří na zhodnocení stavu právní úpravy mediace v ČR v kontextu harmonizačních snah Evropské unie v oblasti mediace. To dalo východiska pro zhodnocení současné právní praxe mediace v ČR se zaměřením na problematické aspekty, kterými jsou například otázka osobní přítomnosti stran na mediaci, poučovací povinnosti a povinnosti mlčenlivosti ze strany mediátora, účel a podmínky realizace prvního setkání se zapsaným mediátorem, otázka odpovědnosti za škodu mediátora a další. V závěrečné části příspěvku budou předloženy úvahy de lege ferenda, a to jak ve vztahu k zákonu o mediaci, tak k budoucí právní úpravě civilního řízení soudního.

Restorativní justice za mřížemi: poznatky z výzkumného šetření mezi pracovníky VS ČR

Jan Tomášek

Do vězeňství proniká restorativní justice o poznání pomaleji než do jiných oblastí trestní justice, a to i díky přesvědčení některých z jejích zastánců, že trest odnětí svobody je v příkrém rozporu se základními principy restorativního hnutí. Postupně nicméně převažuje názor, že restorativní opatření a programy lze využít ve všech fázích trestního řízení. Příspěvek přináší poznatky o tom, co si o jejich uplatnění v podmínkách českého vězeňství myslí odborní pracovníci Vězeňské služby ČR. Jejich názory a postoje byly získány díky dotazníkovému šetření, které bylo uskutečněno v roce 2020 v rámci české části projektu "Restorative justice: Strategies for Change".

Restorativní justice v účinném českém právním řádu

Adam Juras, Jakub Novák

Mluvíme-li o mediaci, nevyhnutelně se objeví zmínky i o tzv. restorativní justici. Tyto dva pojmy nelze zaměňovat, ale jistá provázanost je zjevná. RJ je pojmem širším, který zahrnuje nejen konkrétní nástroje (kterým je i mediace), ale také myšlenkové a hodnotové nastavení. A naopak, ne vždy musí být mediace či jiné právní nástroje restorativní - restorativnost do nich přináší právě ony hodnoty, jejichž prizmatem na tyto nástroje nahlížíme. V současnosti se můžeme setkat s řadou institutů trestního i občanského práva, které po formální stránce mohou naplňovat tyto deklarované hodnoty, ovšem po bližším zkoumání (a porovnání s praxí) tento názor nemusí vždy obstát. Pro laika a mnohdy i odborníka je vymezení toho, co je restorativní, mnohdy velmi obtížné, a proto bychom rádi tento příspěvek věnovali právě RJ v současném právním řádu - kde ji najdeme, a kde naopak chybí, neboť, jak jsme již naznačili, RJ je pojmem, který sdílí cíle mediace (byť existují rozdíly) a který je v současné době stále více skloňován v rámci právní vědy. Obsah se bude zaměřovat na instituty českého práva, které naplňují, nebo by naopak měly naplňovat (avšak nenaplňují) cíle jak mediace, tak RJ. Výsledek by měl poskytnout základní náhled na český právní řád a jeho vztah s RJ a přeneseně i s mediací.

Podmínky pro uskutečnění mediace v případech domácího násilí v trestním řízení dle české právní úpravy a porovnání s poznatky odborné praxe

Alexandra Klusová

Příspěvek je věnován mediaci v oblasti trestního práva a je z hlediska své struktury členěn na dvě části. První část příspěvku je pojata teoreticky. Autor zde vychází z předpokladu, že domácí násilí dosáhne takové společenské závažnosti, že je v konkrétním případě kvalifikováno jako Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 Z. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Zároveň však tento Trestný čin nedosáhne takové společenské závažnosti, aby byla s ohledem na právní úpravu obsaženou v Z. č. 141/1961 Sb., trestního řádu vyloučena aplikovatelnost odklonů. Cílem první části příspěvku je zhodnotit, za jakých podmínek je dán prostor pro uskutečnění mediace v případě domácího násilí v trestním řízení. Ve druhé části příspěvku autorka teoretické pojetí předmětné problematiky porovnává s aplikovanou praxí. Východiskem druhé, praktické části jsou postoje a zkušenosti odborníků působících v praxi, které byly zjištěny metodou polostrukturovaného rozhovoru.

Přímá vykonatelnost mediačních dohod

Veronika Vrábel Porteš

Otázka přímé vykonatelnosti mediačních dohod je ve světle Singapurské úmluvy o mediaci stále aktuálnějším tématem. Příspěvek bude pokrývat změny, které Singapurská úmluva přináší, výzvy, kterým pravděpodobně bude v aplikační praxi čelit, a také zamyšlení nad tím, jaké důsledky by mělo přistoupení Evropské unie a České republiky k této úmluvě.

Časoprostorová analýza míry využívání mediace soudy prvního stupně v zemích Visegrádské čtyřky

David Fiedor, Lenka Holá

Visegrádská čtyřka (V4) je regionální uskupení čtyř středoevropských postsocialistických států (ČR, Slovensko, Polsko a Maďarsko), které vzniklo v roce 1991, v roce 2004 pak společně vstoupily do EU. Příspěvek se zaměří na využívání mediace v jednotlivých státech, přičemž pokud to bude možné (s ohledem na dostupná data), budou rozlišeny agendy občanská, rodinná a trestní. Konkrétně se jedná o data zaměřená na využívání mediace v soudních sporech na úrovni jednotlivých soudů prvního stupně. Cílem příspěvku je analyzovat míru využívání mediace jednotlivými soudy prvního stupně v členských zemích V4. V některých státech (např. Polsko) je mediace využívána rovnoměrněji napříč jednotlivými soudy prvního stupně, jinde je její využití nebo doporučení výrazně prostorově koncentrované (ČR a především Slovensko). Díky několika „aktivním“ soudům/soudcům tak může být navyšován celostátní podíl sporů, v nichž byla nějakým způsobem využita či doporučena mediace. Je tak otázkou, zda to opravdu přispívá k celkově většímu využívání mediace a rozšiřování povědomí o ní, nebo to „pouze“ zlepšuje celkový obraz státu ve věci využívání alternativních metod řešení sporů, které jsou Evropskou unií podporovány. Na jedné straně EU vede členské státy k vytváření právních, personálních a jiných podmínek pro aplikaci mediace, na druhé straně chybí ze strany EU větší podpora a pomoc.

Sekce č. 2 PRAXE MEDIACE A VZDĚLÁVÁNÍ V MEDIACI

Nařízená rodinná mediace jako součást právního řádu ČR

Robin Brzobohatý

Odborná mediátorská veřejnost v ČR v posledních několika letech vede zásadní diskusi o význam § 474 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS) pro oblast rodinné mediace, zejména pak o možnosti nařídit rodičům účast na mediaci. Ve vztahu k zapsaným mediátorům a v kontextu zákona 202/2012 Sb., o mediaci (dále jen ZOM) se danému ustanovení věnuje i samostatné výkladové stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR. Ve stejnou chvíli však empirická data ukazují, že většina rodinných mediací v České republice je realizována mimo mantinely zákona o mediaci, a tedy nikoliv zapsanými mediátory. Tento stav reflektuje svým obsahem a účelem správné rozhodnutí zákonodárce při přijímání zákona o mediaci, umožnit jistou vícekolejnost poskytování mediace v ČR. V každé z těchto dvou oblastí rodinné mediace – podle ZOM a mimo ZOM - však § 474 odst. 1 ZŘS funguje díky dalším proměnným odlišným způsobem a nabízí jiné možnosti pro všechny zahrnuté subjekty – rodiče, děti, soudy i mediátory. Cílem příspěvku je nabídnout podrobnou analýzu dopadů § 474 odst. 1 ZŘS v obou aplikačních oblastech rodinné mediace v ČR. Důraz bude kladen na objasnění hlavních proměnných v obou oblastech, a na srovnání a silných a slabých stránek využití § 474 odst. 1 ZŘS uvnitř i mimo rámec ZOM.

„Za účelem ochrany zájmu dítěte...“: analýza možností a hranic odborné pomoci dle § 474 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb.

Martina Cirbusová

Jedno z velice často aplikovaných ustanovení v případě řešení rodičovských konfliktů je v posledních letech nepochybně § 474 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Nabídka pomoci, která je v takové situaci rodinám dostupná, je zpravidla představovaná čtveřicí služeb – edukace, mediace, poradenství, a terapie. Legislativně se tato nabídka služeb opírá o již zmiňované ustanovení § 474 odst. 1 ZŘS, které soudu dává možnost chránit zájem dítěte skrze uložení povinnosti rodičům vyhledat a využít odbornou pomoc. Cílem tohoto příspěvku je nabídnout podrobnou analýzu prvního odstavce daného ustanovení s důrazem na tři stěžejní otázky, které v praxi jednotlivé subjekty řeší: 1) co znamená formulace „za účelem ochrany zájmu dítěte“; 2) jakou povinnost lze rodičům uložit a co to z hlediska právní praxe znamená; 3) jak od sebe odlišit jednotlivé vyjmenované služby. Ambicí příspěvku je nabídnout praktický návod práce s dotčeným ustanovením, který zohledňuje potřeby všech zapojených subjektů – soudů, rodičů i poskytovatelů služeb a v neposlední řadě dětí. Celý příspěvek je současně popisován z praxe dvou subjektů, které jsou při aplikaci tohoto ustanovení oslovovány nejčastěji – manželských a rodinných poraden a mediačního a edukačního centra, v obou případech působících v Brně.

Cochem v Česku a na Slovensku /Skúsenosti s multidisciplinárnou spolupracou a zapojením mediácie v rodinnoprávnej agende

Lenka Minár Vargová

V nedávnom období boli v Česku ale aj na Slovensku zaznamenané viaceré pokusy o zavedenie cochemskej praxe do rozhodovania súdov v oblasti poručenskej agendy. Tieto pokusy vyšli v

mnohých případech úspešne a najmä v Českej republike sa mestá ako Nový Jičín, Most, Mladá Boleslav, Hodonín a iné stali inšpiračným zdrojom a návodom pre zavedenie tejto praxe aj na súdoch v ďalších mestách. Pri zavádzaní cochemskej praxe v Českej republike aj na Slovensku sa stretávame s viacerými lokálnymi variantmi podľa toho ako si vzájomnú spoluprácu nastavili miestni odborníci a súd. Nepochybne má však cochemská prax aj isté rovnaké, spoločné elementy typické pre celú krajinu, podľa možností aké jej poskytuje jej právny rámec. Vo svojom príspevku by som chcela poukázať na základné odlišnosti českého a slovenského modelu, ktoré vznikli v odlišnom právnom prostredí a aké možnosti nám ponúkajú. Budem sa pritom opierať o metodiky, ktoré nedávno ku cochemskej praxi vznikli resp. ktoré boli vytvorené k zavedeniu multidisciplinárnej/interdisciplinárnej spolupráce, ktorá sa pod značkou „Cochem“ ukrýva. Pôjde o českú metodiku z iniciatívy pani Markéty Novákovej a Cochem.cz a slovenskú metodiku vytvorenú na základe národného projektu Ministerstva Spravodlivosti SR. Taktiež by som podľa záujmu rada sprostredkovala niektoré svoje skúsenosti a výsledky z mojej vyše 2,5 ročnej práce na okresnom súde v Bratislave, kde sa cochemská spolupráca taktiež testuje.

Mediace, očakávaní z pohľadu evidence-based prístupu

Jan Jaroš

Důvodová zpráva k zákonu o mediaci vkládala tomuto instrumentu do vínku mnohá očakávaní. Mediace měla oproti soudnímu procesu ponechávat účastníkům kontrolu nad procesem řešení konfliktu, jakož i nad podobou konečného výsledku. Dále měla vést ke snižování napětí mezi účastníky, vytvářet prostor pro budoucí spolupráci, zlepšovat vzájemné vztahy a v neposlední řadě mělo být účastníkům v mediaci dopřáno pocitu emoční podpory a pochopení. Nabízí se otázka, zda tyto nemalé ambice byly v průběhu deseti let účinnosti zákona naplněny. Má-li na ni být odpovězeno na základě přesných dat a nikoli jen případových zkušeností mediátorů, je nutné jednotlivá očekávání operacionalizovat a systematicky zkoumat jejich naplnění v mediačním procesu experimentálními metodami. Za tímto účelem byl autorem příspěvku vyvinut a v rámci originálního výzkumu otestován Dotazník vnímání spravedlnosti mediace (DVSM). Závěry tohoto výzkumu pak byly podnětem pro další práci ve vymezené oblasti výzkumu, která je v současné chvíli realizována s podporou Grantové Agentury Univerzity Karlovy a zaměřuje se na vnímání spravedlnosti soudních rozhodnutí včetně mediace. Konferenční příspěvek má ambice seznámit posluchače s východiskem těchto výzkumů, dílčím postupem, předběžnými výsledky, jakož i plány dalšího postupu realizace, tak, aby na základě experimentálních výzkumů bylo možné dát evidence-based založené odpovědi na otázky předestřené v úvodu této anotace.

Mediační paradox

Diana Lokajíčková

Již uplynulo 14 let od přijetí mediační směrnice EU. Milníku na poli mediace. Jak si vedeme s naplněním stanovených cíl, a to zejména dosažením vyváženého vztahu mezi mediací a soudním řízením. Paradox mediace je její očekávaná a všeobecně chválená efektivita, která je ovšem velmi těžce měřitelná. Jak se nastavená pravidla směrnice vyvinula a kam mediaci zavedla? Jaký model při zavádění mediace zvolit a jaké jsou limity aktuální úpravy?

První setkání s mediátorem

Michaela Sigmundová

Příspěvek se bude zabývat právní úpravou prvního setkání s mediátorem, přístupem účastníků i právních zástupců k tomuto institutu, obsahem, délkou trvání a jeho významem pro zahájení mediace.

Mediace ve zdravotnictví – zahraniční reflexe

Kateřina Koničková

Mediace je metodou alternativního řešení sporů, která je v některých oblastech sporů využívána méně než v jiných. Takovou oblastí je v České republice zdravotnictví. Přitom vzhledem k narůstajícímu počtu konfliktů v medicínském prostředí by byla více než potřebná. Existuje totiž mnoho důvodů, kvůli kterým by si strany sporu mohly zvolit právě mediaci pro zdárné vyřešení jejich problému. Příspěvek se bude zabývat tím, jak se s aplikací mediace v medicínském právu vypořádávají cizí země. Tedy jak je v nich právně zakotvena, jak často a jakým způsobem je mediace využívána. Také se zaměří na to, v jakých typech sporů může být mediace ve zdravotnictví využita a jaké jsou její výhody, ale i obtíže, které mohou nastat. Blíže se podíváme, jak vypadá mimosoudní řešení sporů ve zdravotnictví v Německu, Rakousku, Velké Británii a Belgii. Poslední zemí této zahraniční reflexe bude Slovensko. Cílem příspěvku je na základě zahraničních zkušeností diskutovat možnosti širšího uplatňování mediace ve zdravotnictví v České republice.

Vzdělávání studentů práv v mediaci a vyjednávání

Pavλίna Krausová, Hana Kršňáková

Příspěvek představí návrhy, které mohou univerzity přijmout, aby rozšířili mediaci jako aktivně užívanou metodu řešení sporů mezi mladými profesionály a klíčovými účastníky řešení sporů. Zjištění vycházejí z případové studie provedené přednášejícími na příkladu Právnické fakulty Univerzity Karlovy (PF UK), která byla vybrána z důvodu prudkého nárůstu počtu a rozmanitosti teoretické i praktické univerzitní nabídky související s mediací. Přednáška bude zahrnovat příklady vzdělávání, které jsou k dispozici studentům UK, a to jak s přihlédnutím k oficiálnímu sylabu i k neformálním aktivitám. Příspěvek se zaměří na čtyři hlavní části: semináře ADR jako součást osnov právnické fakulty, mediační soutěže, mediační spolek založený a organizovaný samotnými studenty a konference. Uvádějí, jak se různé mediační aktivity vyvíjely v průběhu času, co přispělo k jejich úspěchu nebo představovalo výzvu, a nabízejí pohled do konkrétních učebních osnov a praktických metodologií. I když mohou být specifické pro kontext a umístění, autoři se domnívají, že jsou přenosné a mají potenciál sloužit jako cenná inspirace pro další rozvíjející se programy ADR. Příspěvek shrne praktické zkušenosti a poznatky získané jak v České republice, tak při podobných mezinárodních akcích. Přednášející studentky doktorského programu PF UK a aktivně vedou semináře zaměřující se na přípravu studentů na mezinárodní mediační a negociační soutěže na půdě PF UK.

Porodní bolesti Mediační kliniky na PF UP z pohledu studenta

Veronika Střítecká

V loňském roce došlo k vytvoření Mediační kliniky (MK) jako součást výuky ADR předmětů na PF UP s cílem vybavit své absolventy mediačními znalostmi, a především dovednostmi na vysoké úrovni, které budou schopni v praxi využít. První část příspěvku bude zaměřena na „porodní bolesti“, respektive jednotlivé otázky, před které byla MK během své krátké existence postavena, a to od získávání klientů, respektive samotné propagace MK, přes způsob komunikace, ať už s klienty (kdo, kdy a jak), nebo studenty a supervizory navzájem, až po to, zda a jak má být mediace prováděna (v komediaci studenta a supervizora či dvou studentů nebo pouze jedním, a to vždy za přítomnosti supervizora; online anebo prezenčně). Nakonec bylo přistoupeno k poskytování mediace v rámci MK pouze prezenční formou. Skladba účastníků mediace pak byla stanovena na klienty, dva studentské komediátory a supervizora, s tím, že tento model bude pravidelně evaluován a v případě potřeby změněn. Diskuze bude zaměřena na zpětnou vazbu od studentů, kde jednohlasná shoda panovala na nutnosti upravit časovou dotaci cvičení a dále na otázku vhodnosti a bezpečnosti poskytování online mediace v rámci výuky MK, přestože v současnosti je poskytována pouze prezenčně.